

10. *Немець Л., Ткаченко О.* Гендерні проблеми сучасної України: соціально-економічні аспекти // Часопис соціально-економічної географії. – 2008. – Вип. 5 (2). – С. 156–160.
11. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження: монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 240 с.
12. *Олійник Я.Б., Шишацький В.Б.* Електоральна географія – новий напрямок суспільної географії в Україні. Економічна і соціальна географія. – Випуск 53. – К.: Обрії, 2002. – С.12-21.
13. *Покляцький С. А.* Умови життя населення великих міст України (суспільно-географічне дослідження): автореферат... канд. геогр. наук, спец.: 11.00.02 - економічна та соціальна географія. – К.: Інститут географії НАН України, 2012. – 20 с.
14. *Руденко Л.Г.* Ноосферная философия В.И. Вернадского – фундамент устойчивого (сбалансированного) планетарного развития // Укр. геогр. журн. – 2013. - №2. – С.7–12.
15. *Шаблій О.І.* Основи суспільної географії / Fundamentals of Human Geography: підручник для студ. вищих навчальних закладів. – 2-ге видання. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2012. – 296 с.
16. *Щитова Н.А.* География образа жизни: теория и практика регионального исследования: автореф... д-ра геогр. наук. – М.: МГУ им. М.В.Ломоносова, 2005. – 38 с.

Інститут географії Національної академії наук України, Київ

Стаття надійшла до редакції 07.11.2013

УДК 911.3:314.7 (477)

С. О. Западнюк

МІЖРЕГІОНАЛЬНІ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ДИНАМІКА

С. О. Западнюк

МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЕ МИГРАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ДИНАМИКА

Институт географии Национальной академии наук Украины, Киев

Освещены современные направления исследования миграций в Украине. Обозначены основные факторы изменения миграционных связей населения. Произведен анализ характерных для регионов Украины усиленных и сильных межрегиональных миграционных связей. Исследованы изменения, происшедшие с 2001 г. в миграционных связях каждого региона Украины как региона выбытия мигрантов с регионами их вселения, и как региона вселения мигрантов с регионами их выбытия. Проанализированы результативность межрегиональных миграционных связей и возможность их изменения в ближайшем будущем.

Ключевые слова: миграции населения; межрегиональные миграции; миграционные связи; результативность миграционных связей.

S. Zapadniuk

INTERREGIONAL POPULATION MIGRATIONS IN UKRAINE: MODERN STATE, DYNAMICS

Institute of Geography of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

Modern trends in migration studies in Ukraine have been highlighted. The main factors of change in population migratory ties have been marked. The analysis of the intensified and strong interregional migratory ties which are typical for the Ukraine's regions has been carried out. The changes, which have taken place since 2001 in migratory ties of every Ukraine's region as a region of migrant's outflow with the regions of their inflow and as a region of migrant's inflow with the regions of their outflow have been researched. The effectiveness of interregional migratory ties and possibility of their change in the near future has been analyzed.

Key words: population migrations; interregional migration; migratory ties, effectiveness of migratory ties.

Стан вивчення питання

Аналіз сучасних тенденцій дослідження міграційних процесів вказує на те, що переважна більшість вітчизняних науковців та зацікавлених фахівців звернули увагу на декілька дослідницьких напрямів.

Підвищена увага зосереджена на питаннях, пов'язаних із вивченням: внутрішніх та зовнішніх трудових міграцій населення (О.А. Малиновська,

Н.С. Власенко, О.В.Позняк); проблем наслідків міграцій населення в контексті змін сучасного світу (Е.М. Лібанова, Л.Ю.Матвійчук, І.А. Лапшина); впливу міграцій на різні сфери суспільного життя (Л.Я. Шишкіна, Л.Г. Ткаченко); передумов виникнення міграцій (О.І. Соскін, Н.В.Павліха, О.М. Луцків).

Досліджуються також проблеми регулювання міграцій населення (М.З. Мальський, О.Т. Ринд-

зак); прикордонних міграційних переміщень та транскордонного ринку праці в контексті регулювання міграційних процесів (А.Н. Мікула, Є.Е. Матвеев, Р.І. Тимечко).

Важливим і актуальним напрямом є вивчення процесу освітніх міграцій та відтоку науковців і фахівців (С.В. Захарчук, В.А. Шевчук, В.С. Трохимчук).

Спостерігається підвищення інтересу дослідників до вивчення територіальних міграційних систем (І.М. Прибиткова, У.Я. Садова, М.М. Біль), а також до вивчення можливого впливу фінансових ресурсів трудових мігрантів на регіональний розвиток, напрямів використання цих ресурсів у регіонах України тощо (Г.В. Возняк, М.А. Козоріз, Т.М. Романюк).

Незмінною увагою користуються і питання, присвячені дослідженню регіональних особливостей міграційного руху, регіональних чинників міграційних потоків в Україні та самих міграцій як чинника людського розвитку в регіонах (В.П. Антонюк, О.В. Макарова, Л.Т. Шевчук, Р.Т. Теслюк та інші).

Актуальність теми

Незважаючи на активні дослідницькі пошуки у сфері міграційного руху населення, в них існують певні прогалини: недостатньо уваги приділяється питанням міжрегіонального міграційного обміну (під регіоном розуміємо одиницю адміністративно-територіального устрою України вищого рівня – АР Крим, область та міста з особливим значенням Київ і Севастополь.), що, на нашу думку, є негативною тенденцією, адже вивчення особливостей міжрегіональних переміщень населення сприяє виявленню місця кожного регіону в системі загальних міграційних зв'язків, а значить – визначенню переважних напрямів перерозподілу населення між регіонами.

Результати аналізу цих міграційних процесів можуть бути використані при розробці перспективних планів розвитку регіонів України, при проведенні заходів міграційної політики як на регіональному, так і на загальнодержавному рівні з метою подолання диспропорцій регіонального та створення умов для сталого демографічного і соціально-економічного розвитку.

Постановка мети та завдань дослідження

Метою цієї статті є дослідження змін у міжрегіональних міграційних зв'язках, що відбулися з часу першого перепису населення в незалежній Україні (2001 рік), та обґрунтування можливих зрушень у міграційних зв'язках у найближчому майбутньому. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань як висвітлення змін у міграційних процесах кожного регіону України як регіону вибуття мігрантів з регіонами вселення останніх, а також як регіону вселення мігрантів з регіонами їх вибуття, визначення результативності характерних для досліджуваного регіону мігра-

ційних зв'язків та можливих змін у найближчому майбутньому.

Виклад основного матеріалу

Нині, як і раніше, основними чинниками зміни міграційних зв'язків є переважно територіальні відмінності у важливих для людини умовах життя. Помітну роль відіграють і соціально-психологічні фактори.

До посилення чи послаблення міжрегіональних міграційних зв'язків насамперед призводять відмінності у рівнях заробітної плати та можливість працевлаштування. Роль необхідності забезпечення власним житлом нині зменшується, натомість більшої важливості набуває можливість мати оплачувану роботу.

Більш-менш постійними залишаються міграційні зв'язки, причиною яких є екологічний стан регіонів, потреба у здобутті освіти, професійні та самореалізаційні приводи.

Зіставлення рівнів соціально-економічного розвитку з інтенсивністю міжрегіональних міграційних зв'язків показує таку закономірність: сильні та посилені зв'язки існують між регіонами-сусідами незалежно від відмінностей між їхніми рівнями розвитку – населення переміщується як із менш розвинених регіонів у більш розвинені, так і навпаки.

У першому випадку ситуація пояснюється природним прагненням мати більше можливостей (у всіх аспектах цього слова), у другому випадку – переважно особистісними факторами. Між регіонами-не сусідами міграційні зв'язки проявляються переважно у вигляді вибуття (і прибуття) населення до більш розвинених регіонів. Відмінними від цієї тенденції є міграційні зв'язки м. Київ, Одеської та Харківської областей, м. Севастополь: їм властиве існування посилених та сильних прямих міграційних зв'язків з регіонами, які поступаються рівнем розвитку.

Для виявлення змін у міграційних зв'язках регіонів України ми використовуємо розраховані за загальноприйнятою формулою коефіцієнти інтенсивності міжрегіональних міграційних зв'язків (КІМЗ) для усіх пар регіонів, в основі обчислення яких лежать дані прибуття населення в окремий регіон України з кожного іншого регіону держави, вибуття населення з цього ж регіону в кожен інший регіон, чисельності населення регіонів за 2001 та 2011 рр. Зазначимо, що з огляду на помітну розпорошеність розрахованих показників та для проведення їх конструктивного аналізу ми виділили такі типи міграційних зв'язків між парами регіонів України: неістотні (КІМЗ в межах 0–0,500), помітні (0,501–1), середні (1,001–1,5), посилені (1,501–2), сильні (>2).

Аналізуючи зміни у міграційних зв'язках кожного регіону України як **регіону вибуття мігрантів** з регіонами вселення останніх станом на початок 2012 р. порівняно з 2001 р. зазначимо, що міграційні зв'язки існували між усіма без винятку регіонами України, змінюючись від 0,05 (КІМЗ між Івано-Франківщиною та Луганщиною) до 23,81 (між м. Севастополь та АР Крим). У 2001 р. показники коливалися від 0,02 до 21,21 (м. Севастополь-Закарпаття/ м. Севастополь та АР Крим).

Переважає більшість міграційних зв'язків як у 2011 р., так і в 2001 р. варіювала від неістотних до середніх (відповідно 82 % та 80 % від загальної кількості). Ми звернули пильнішу увагу на ті пари регіонів вибуття-вселення, для яких були властиві посилені та сильні міграційні зв'язки. Кількість таких зв'язків в окремих регіонах України змінювалась від 1 до 7 у 2011 р. та від 3 до 7 у 2001 р.

Встановлено наявність посиленних та сильних міграційних зв'язків між регіоном вибуття та його безпосередніми сусідами – регіонами вселення вихідців з нього: кількість зв'язків із регіонами-сусідами коливалась від 1 до 5 у 2011 р. та від 1 до 6 у 2001 р. (за наявності сусідів від 1 до 7). При цьому міграційні зв'язки декількох регіонів України з їх безпосередніми сусідами були незначними. Це стосувалося переважно тих областей, що мають 6-7 сусідів, з яких у 2011 р. із двома-чотирма міграційні зв'язки були помітними або середніми (Дніпропетровська, Полтавська, Київська, Вінницька області). Подібна ситуація спостерігалася і у 2001 р., з тією відмінністю, що були послаблені міграційні зв'язки з сусідами у Полтавщини та посилені – у Харківщини.

Загалом, у 2011 р., порівняно з 2001 р., залишились незмінними зв'язки між 70 % регіонів вибуття мігрантів та їх безпосередніми сусідами (рис. 1). Зменшилась кількість таких зв'язків у 19 % регіонів: Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Полтавської, Чернігівської областей, збільшилась – у 11 % регіонів: Івано-Франківської, Харківської, Херсонської областей.

Виявлено, що посилені та сильні міграційні зв'язки існували між регіонами вибуття-вселення, які не є безпосередніми сусідами: вони були властиві практично всім областям України – від 1 до 3 у 2011 р. та від 1 до 5 у 2001 р.; винятком стали лише 3 регіони, що мали міграційні зв'язки тільки зі своїми безпосередніми сусідами: Київська і Харківська області та м.Севастополь у 2011р.; Київська і Тернопільська області у 2001 р.

Як правило, найбільш бажаним місцем для вселення мігрантів практично з усієї України була столиця – м. Київ.

У 2011 р., порівняно із 2001 р., залишились незмінними зв'язки у 48 % регіонів-донорів з регіонами-не сусідами. Зменшилась кількість таких

зв'язків у 33 % регіонів: АР Крим, Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Запорізькій, Луганській, Рівненській та Харківській областях, м.Севастополь, збільшилась – у 19 % регіонів: Івано-Франківській, Кіровоградській, Миколаївській, Тернопільській областях та м. Київ.

Особливості міграційних зв'язків окремих адміністративно-територіальних одиниць України вищого рівня як регіонів вибуття мігрантів представлені в табл. 1 та на рис. 1.

Аналіз трансформацій у міграційних зв'язках кожного регіону України як **регіону вселення мігрантів** з регіонами вибуття останніх станом на початок 2012 р. порівняно з 2001 р. показує, що міграційні зв'язки існували між усіма парами регіонів нашої держави, коливаючись від 0,04 (КІМЗ між м. Севастополь та Закарпаттям) до 16,74 (КІМЗ між АР Крим та м. Севастополь). У 2001 р. показники варіювали від 0,04 (Закарпаття – м. Севастополь до 10,28 (м. Севастополь – АР Крим).

Аналогічно з ситуацією щодо розподілу міграційних зв'язків між регіонами вибуття та вселення мігрантів, більшість зв'язків між регіонами вселення-вибуття у 2011 р. та у 2001 р. змінювались від неістотних до середніх (відповідно 83 % у 2011 р. та 82 % у 2001 р.). Кількість посиленних та сильних міграційних зв'язків між регіонами вселення-вибуття коливалась від 2 до 6 у 2011 р. та від 2 до 8 у 2001 р.

Кількість зв'язків із регіонами-сусідами як донорами населення варіювала від 1 до 5 у 2011 р. та від 1 до 7 у 2001 р. (за наявності сусідів від 1 до 7). У 2011 р. для Полтавської, Дніпропетровської, Київської, Вінницької, Кіровоградської областей була властива відсутність посиленних і сильних міграційних зв'язків із 2-3 регіонами-сусідами-донорами населення, що свідчило про зниження активності відносин з останніми порівняно з 2001 р. (покращилась ситуація у Дніпропетровській, Харківській, Донецькій, Херсонській областях).

Незмінними у 2011 р. порівняно із 2001 р. були міграційні зв'язки між 63 % регіонів вселення мігрантів та їх безпосередніми сусідами. Зменшилась кількість таких зв'язків у 22 % регіонів: Вінницької, Волинської, Київської, Полтавської, Хмельницької, Чернівецької областей; збільшилась – у 15 % регіонів: Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Херсонської областей.

Характерною особливістю було те, що у 2001 р. регіони-реципієнти обиралися як такі переважно мігрантами з їх безпосередніх сусідів та близьких не сусідів. Пізніше помітну роль серед інших регіонів-не сусідів став відігравати Київ, населення якого підтримувало посилені та сильні міграційні зв'язки з 14 такими регіонами у 2011 р. проти 3 у 2001 р. (2001 р. населення м. Київ мало посилені та сильні міграційні зв'язки із такими регіонами

Таблиця 1. Сильні та посилені зв'язки регіонів вибуття мігрантів з регіонами їх вселення

Регіони вибуття мігрантів	Зв'язки з регіонами вселення	
	Сильні	Посилені
АР Крим	м. Севастополь, Херсонська обл., м. Київ	-
Вінницька	м. Київ, Хмельницька, Одеська, Київська, Черкаська, Житомирська обл.	-
Волинська	Рівненська обл., м. Київ, Львівська обл.	-
Дніпропетровська	Кіровоградська, Запорізька, Херсонська обл.	м. Київ
Донецька	Луганська, Харківська обл., м. Севастополь, м. Київ, Запорізька обл.	-
Житомирська	м. Київ, Київська, Вінницька обл.	Рівненська обл.
Закарпатська	Львівська, Івано-Франківська обл., м. Київ	Чернівецька обл.
Запорізька	Херсонська, Дніпропетровська обл., м. Севастополь, м. Київ,	АР Крим
Івано-Франківська	Чернівецька, Львівська, Тернопільська обл., м. Київ	Хмельницька, Закарпатська обл.
Київська	м. Київ, Черкаська обл.	Житомирська, Чернігівська обл.
Кіровоградська	Черкаська, Миколаївська, Полтавська, Дніпропетровська обл., м. Київ	Київська, Одеська обл.
Луганська	Харківська, Донецька обл., м. Київ	-
Львівська	Івано-Франківська, Волинська, Тернопільська, Рівненська, Закарпатська обл.	м. Київ, Хмельницька обл.
Миколаївська	Одеська, Херсонська, Кіровоградська обл.	м. Київ, м. Севастополь
Одеська	Миколаївська, Вінницька, Херсонська, Кіровоградська обл.	м. Київ, Черкаська обл.
Полтавська	Харківська, Кіровоградська обл., м. Київ, Сумська обл.	Черкаська обл.
Рівненська	Волинська, Хмельницька обл., м. Київ, Тернопільська, Житомирська обл.	Львівська обл.
Сумська	Чернігівська обл., м. Київ, Харківська, Полтавська обл.	Київська обл.
Тернопільська	Хмельницька, Чернівецька, Івано-Франківська, Рівненська, Львівська обл.	м. Київ
Харківська	Сумська, Полтавська, Луганська обл.	Донецька обл.
Херсонська	Миколаївська, Запорізька обл., АР Крим, м. Севастополь	м. Київ, Дніпропетровська, Одеська обл.
Хмельницька	Тернопільська, Рівненська обл., м. Київ, Вінницька, Чернівецька обл.	Житомирська обл.
Черкаська	м. Київ, Київська, Кіровоградська обл.	Вінницька обл.
Чернівецька	Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька обл.	Вінницька обл., м. Київ
Чернігівська	м. Київ, Сумська, Київська обл.	-
м. Київ	Київська, Черкаська, Чернігівська, Житомирська обл.	-
м. Севастополь	АР Крим	-

вселення як Закарпатська, Черкаська, Чернігівська області; у 2011 р. – ще й з Вінницькою, Волинською, Житомирською, Кіровоградською, Миколаївською, Полтавською, Рівненською, Сумською, Херсонською, Хмельницькою, Чернівецькою областями). Кількість інших регіонів-не сусідів, які підтримували зв'язки такого ж типу з регіонами вселення своїх вихідців у 2011 р., скоротилася удвічі порівняно із 2001 р.

Загалом кількість зв'язків із регіонами, що не були безпосередніми сусідами, варіювалась від 1 до 4 у 2011 р. та від 1 до 6 у 2001 р.; міграційні зв'язки лише зі своїми безпосередніми сусіда-

ми мали: Дніпропетровська, Донецька, Івано-Франківська, Київська, Луганська, Тернопільська, Харківська області у 2011 р. та Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Рівненська області у 2001 р.

У 2011 р. порівняно із 2001 р. залишились незмінними зв'язки у 30 % регіонів-реципієнтів із регіонами-не сусідами. Зменшилась кількість таких зв'язків у 30 % регіонів: Волинській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Тернопільській, Харківській областях; збільшилась – у 40 % регіонів: АР Крим, Вінницькій, Кіровоградській, Миколаївській,

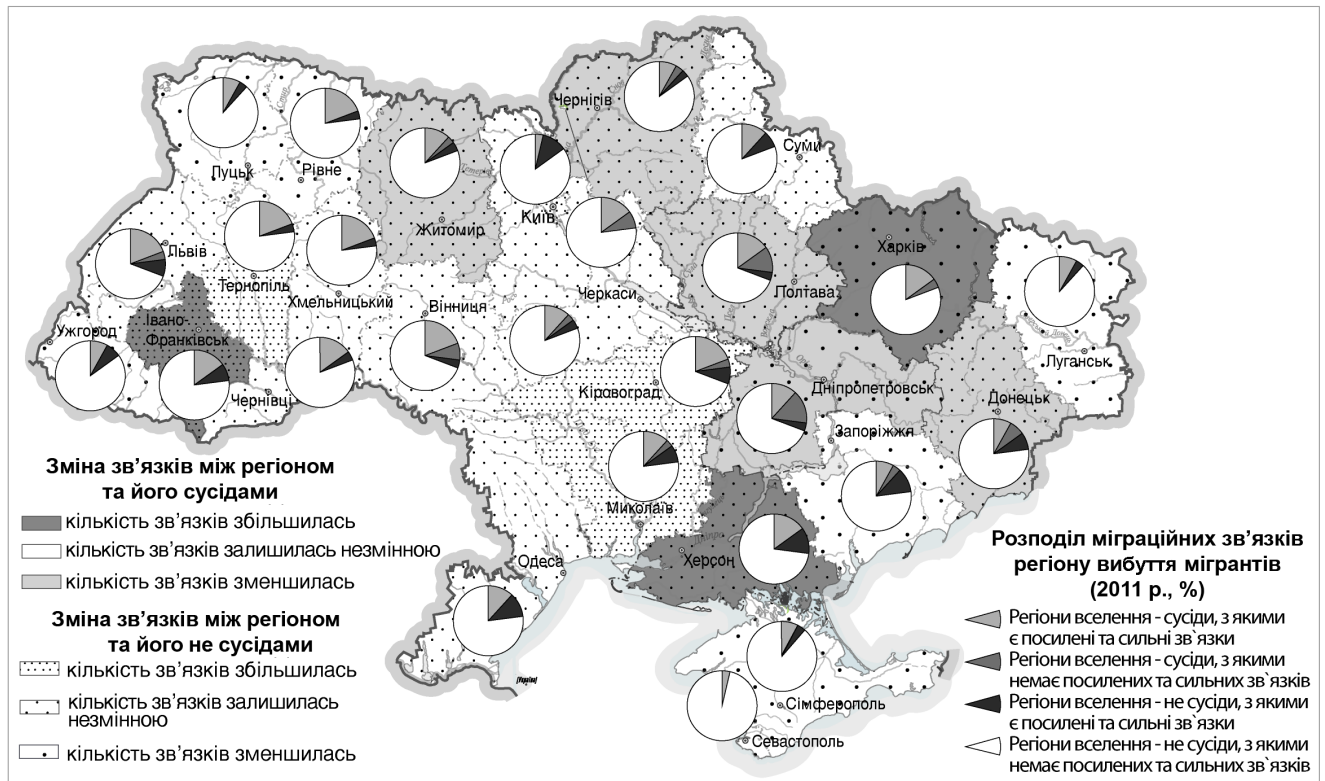

Рисунок 1. Міжрегіональні міграційні зв'язки регіону вибуття мігрантів з рештою регіонів України у 2011 р. порівняно з 2001 р.

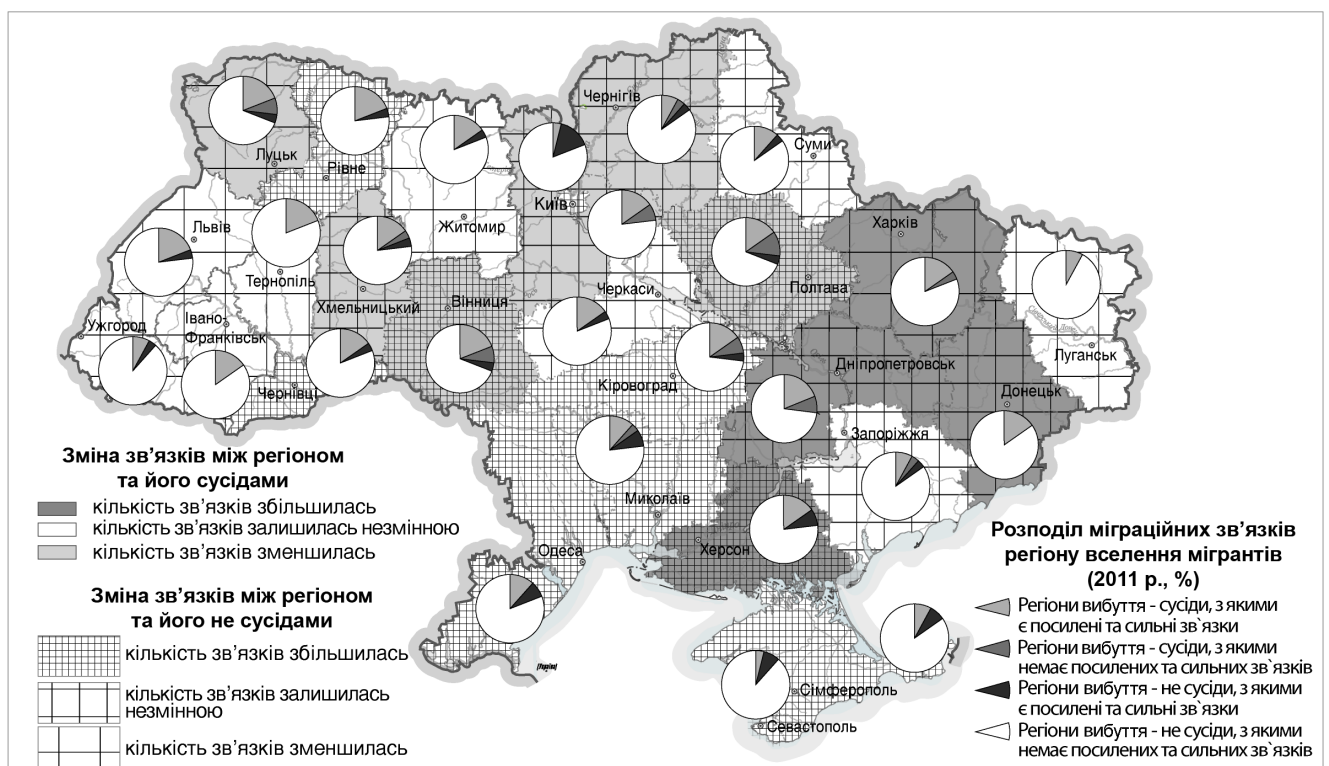

Рисунок 2. Міжрегіональні міграційні зв'язки регіону вселення мігрантів із рештою регіонів України у 2011 р. порівняно з 2001 р.

Таблиця 2. Сильні та посилені зв'язки регіонів вселення мігрантів з регіонами їх вибуття

Регіон вселення мігрантів	Зв'язки з регіоном вибуття	
	Сильні	Посилені
АР Крим	м. Севастополь, Херсонська обл.	Запорізька, Харківська обл.
Вінницька	Хмельницька обл., м. Київ, Житомирська, Черкаська, Одеська обл.	Київська обл.
Волинська	Рівненська, Львівська обл., м. Київ	-
Дніпропетровська	Кіровоградська, Запорізька, Херсонська обл.	Миколаївська, Полтавська обл.
Донецька	Луганська, Харківська, Запорізька обл.	Дніпропетровська обл.
Житомирська	м. Київ, Київська, Вінницька, Хмельницька, Рівненська обл.	-
Закарпатська	Львівська, Івано-Франківська обл.	м. Київ
Запорізька	Херсонська, Дніпропетровська обл., м. Севастополь	-
Івано-Франківська	Чернівецька, Тернопільська, Львівська обл.	Закарпатська обл.
Київська	м. Київ, Черкаська обл.	Житомирська, Чернігівська обл.
Кіровоградська	Черкаська, Полтавська, Миколаївська, Дніпропетровська обл.	м. Київ
Луганська	Харківська, Донецька обл.	-
Львівська	Івано-Франківська, Тернопільська, Волинська, Рівненська, Закарпатська, Хмельницька обл.	-
Миколаївська	Кіровоградська, Херсонська, Одеська обл.	м. Севастополь, м. Київ
Одеська	Миколаївська, Вінницька, Кіровоградська обл.	Черкаська обл.
Полтавська	Кіровоградська, Харківська, Сумська обл., м. Київ	Черкаська обл.
Рівненська	Волинська, Хмельницька, Тернопільська обл., м. Київ, Житомирська обл.	Львівська обл.
Сумська	Чернігівська, Харківська обл., м. Київ, Полтавська обл.	-
Тернопільська	Хмельницька, Чернівецька, Івано-Франківська, Рівненська, Львівська обл.	-
Харківська	Полтавська, Сумська, Луганська обл.	Донецька обл.
Херсонська	Миколаївська, Запорізька обл., АР Крим	Дніпропетровська, Одеська обл., м. Київ
Хмельницька	Рівненська, Тернопільська, Вінницька обл., м. Київ, Чернівецька обл.	-
Черкаська	м. Київ, Кіровоградська, Київська обл.	Вінницька, Полтавська обл.
Чернівецька	Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька	м. Київ
Чернігівська	м. Київ, Сумська, Київська обл.	-
м. Київ	Київська, Чернігівська, Черкаська, Житомирська обл.	Хмельницька обл.
м. Севастополь	АР Крим	Херсонська, Запорізька обл.

Одеській, Полтавській, Рівненській, Херсонській, Чернівецькій областях, містах Київ та Севастополь.

Особливості міграційних зв'язків окремих адміністративно-територіальних одиниць України вищого рівня як регіонів вселення мігрантів представлені в табл. 2 та на рис. 2.

Результатом зміни міграційних зв'язків між регіонами стало поповнення населенням одних та зменшення людського потенціалу інших адміністративно-територіальних одиниць України.

Результативність міграційних зв'язків у межах 0,001-0,333 та 0,334-0,666 була визначена нами відповідно як *висока* та *середня*; в діапазоні 0,667-0,888 та 0,889-0,999 – як *низька* й така, що наближається до *нерезультативної*, решта міграційних зв'язків вважалася *нерезультативною* (табл. 3).

У 2011 р. найрезультативнішими були міграційні зв'язки між м. Севастополь та Донецькою областю (0,3, для м. Севастополь), найменш результативними – між Донеччиною та м. Севастополь (3,8,

для Донеччини). Середня й висока результативність міжрегіональних міграційних зв'язків була притаманна переважно Київщині, м. Київ, Одещині та м. Севастополь. Проте для значної частини регіонів були характерні міграційні зв'язки, близькі до нерезультативних (АР Крим, Вінницька, Чернівецька, Чернігівська, Івано-Франківська області), а більша частина регіонів України мала нерезультативні міжрегіональні міграційні зв'язки, зокрема для Луганщини коефіцієнти з усіма регіонами, за винятком Херсонщини (0,97 од.), були нерезультативними. Складна ситуація склалася на Рівненщині, Кіровоградщині, Херсонщині, у Запорізькій, Миколаївській, Тернопільській та інших областях. При сильних міграційних зв'язках цих областей із регіонами-сусідами, нерезультативність міграційного обміну свідчить про переважання відтоку населення з їх територій, про поглиблення кризових явищ насамперед в економічній сфері, що потребує уваги з боку держави.

Таблиця 3. Особливості міжрегіональних міграційних зв'язків у 2011 р.

Регіон	Найсильніший зв'язок		Найсильніший зв'язок		Найбільша результативність міграційних зв'язків***	
	Значення КІМЗ, од.	Із регіоном вселення*	Значення КІМЗ, од.	Із регіоном вибуття**	Значення КРМЗ, од.	Із регіоном
АР Крим	23,81	м. Севастополь	16,74	м. Севастополь	0,42	Луганська
Вінницька	3,89	м. Київ	4,01	Хмельницька	0,63	Закарпатська
Волинська	7,53	Рівненська	9,20	Рівненська	0,53	Донецька
Дніпропетровська	3,92	Кіровоградська	4,95	Кіровоградська	0,69	Сумська
Донецька	2,71	Луганська	3,70	Луганська	0,73	Кіровоградська
Житомирська	6,40	м. Київ	5,23	м. Київ	0,63	Херсонська
Закарпатська	3,35	Львівська	4,59	Львівська	0,57	м. Севастополь
Запорізька	3,31	Херсонська	4,86	Херсонська	0,71	Луганська
Івано-Франківська	7,38	Чернівецька	6,47	Чернівецька	0,33	Луганська
Київська	8,45	м. Київ	7,56	м. Київ	0,33	Донецька
Кіровоградська	4,24	Черкаська	4,48	Черкаська	0,81	Луганська
Луганська	3,87	Харківська	4,15	Харківська	0,97	Херсонська
Львівська	5,58	Івано-Франківська	5,63	Івано-Франківська	0,6	Луганська
Миколаївська	4,25	Одеська	4,42	Кіровоградська	0,8	Луганська
Одеська	5,94	Миколаївська	5,67	Миколаївська	0,43	Тернопільська
Полтавська	3,42	Харківська	3,66	Кіровоградська	0,64	Луганська
Рівненська	6,90	Волинська	6,66	Волинська	0,72	Луганська
Сумська	5,11	Чернігівська	6,01	Чернігівська	0,62	Закарпатська
Тернопільська	5,78	Хмельницька	6,70	Хмельницька	0,55	Кіровоградська
Харківська	3,00	Сумська	3,63	Полтавська	0,66	Рівненська
Херсонська	3,44	Миколаївська	4,11	Миколаївська	0,65	Львівська
Хмельницька	4,02	Тернопільська	4,93	Рівненська	0,69	Миколаївська
Черкаська	5,65	м. Київ	5,26	м. Київ	0,49	Волинська
Чернівецька	7,30	Івано-Франківська	6,89	Івано-Франківська	0,38	м. Севастополь
Чернігівська	6,68	м. Київ	5,97	м. Київ	0,61	Миколаївська
м. Київ	7,62	Київська	4,73	Київська	0,39	Донецька
м. Севастополь	11,60	АР Крим	10,43	АР Крим	0,27	Донецька

*У цьому випадку адм.-терит. одиниця із колонки «Регіон» виступає як регіон вибуття мігрантів;

** У цьому випадку адм.-терит. одиниця із колонки «Регіон» виступає як регіон вселення мігрантів;

*** Найбільша результативність міграційних зв'язків для адм.-терит. одиниці з колонки «Регіон»

Висновки

Незважаючи на те, що міграційним процесам властива змінюваність особливостей перебігу із року в рік, можна зробити висновок, що в міжрегіональному розрізі вони мають певну постійність. Ця постійність є важливою з огляду на те, що міграційні процеси у державі, яка прагне до соціально-економічної стабільності та розвитку,

мають бути регульованими державою завдяки розробці дієвої та ефективної міграційної регіональної політики. Постійність сучасних міжрегіональних зв'язків населення України не сприяє соціально-економічному вирівнюванню регіонів нашої держави, адже серед як регіонів-сусідів, так і не сусідів населення надає перевагу, як правило тим, що мають вищий рівень розвитку.

Література

1. Міграція населення України за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року / Держ. комітет статистики України / О. Г. Осауленко (ред.). – К.: Держкомстат України, 2004. – 322 с.
2. Прибиткова І. М. Основи демографії: посібник для студентів гуманітарних і суспільних факультетів вищих навчальних закладів. – К.: АртЕк, 1995. – 256 с.
3. Населення України за 2011 рік: демографічний щорічник / Державна служба статистики України. – К., 2004. – 444 с.
4. Регіональна міграційна політика та механізми її реалізації. – НАН України, Інститут регіональних досліджень / наук. ред. У.Я. Садова. – Львів, 2011. – 528 с.
5. Рыбаковский Л. Л. Региональный анализ миграций. – М.: Статистика, 1973. – 160 с.